

Н.А. Сокол, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

О.І. Печенка, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ВАЖЛИВІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК СКЛАДОВОЇ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ

Тенденцією розвитку освіти у цивілізованому світі є впровадження компетентнісно-орієнтованої освіти, яка сприяє набуттю студентами компетентностей, необхідних у житті. У сучасних умовах, щоб досягти успіху, мало володіти практичними вміннями і навиками. У період структурних і якісних змін в економіці України, сучасного розвитку ринку праці важливого значення набуває формування економічної культури майбутніх фахівців.

Економічна культура є важливою складовою економічної діяльності в ринковій економіці, яка визначає ступінь розвитку економіки підприємства, темпи економічного зростання, якість управління праці. Економічна культура відображає повноту використання економічних законів, ступінь їх реалізації, виступає якісною характеристикою участі людини у житті суспільства, рівня її економічних знань і умінь господарювання, розвитку економічної свідомості та мислення. Така культура втілює результат діяльності людини в економічному середовищі та накопичений суспільством досвід. Сучасна економічна освіта повинна сформувати у студентів як майбутніх фахівців в обраній галузі не лише суто професійні знання, ділові, підприємницькі навички, а й економічну культуру.

Економічна освіта сприяє розвитку прогресивного економічного мислення на основі глибокого розуміння тих процесів, що відбуваються у механізмі функціонування сучасної ринкової системи, транзитивній економіці. У свою чергу, це дає можливість критично підходити до аналізу українських реалій економічного життя, заходів державної політики в економіці та соціальній сфері.

Сучасний економічний стан країни вимагає різкого підвищення культури економічних відносин, технологій праці, комунікацій. Важливо подолати стереотипи, які ускладнюють вивільнення й подальший розвиток потенціалу економічного зростання суспільства, підприємства, індивіда. Серед таких стереотипів можна виділити: зрівняльний ідеал споживання матеріальних благ; уявлення про незаконність й аморальність великих статків, кримінальну природу підприємницької діяльності, експлуататорську сутність роботодавців;

покладання відповідальності за матеріальний добробут людини на державу та офіційну систему соціального захисту; відсутність почуття особистої відповідальності за державну власність, яке виявляється в підтримці курсу на відмову від реальної приватизації; розуміння економічної реформи в категоріях адміністративного регулювання економіки.

Сучасна економічна освіта, що сприяє формуванню відповідальної особистості, має на меті формування активних економічних суб'єктів, здатних вирішувати мікроекономічні проблеми та впливати на цей рівень, а також критично ставитися до макроекономічної політики держави. Конкурентоспроможність випускників ЗВО значною мірою залежить від якості оволодіння економічними знаннями, ступеня економічної культури, вміння мислити і діяти в категоріальній системі ринкової економіки.

Високий рівень економічної культури дозволить увійти в будь-яку організаційну культуру, швидко визначити зміст і сутність культури в новій організації, правильно приймати рішення в будь-яких ситуаціях. Економічна освіта в Україні останнім часом знаходиться в процесі утворення нової парадигми. Фундаментом формування сучасного типу економічного мислення у студента повинне стати системне вивчення базових економічних дисциплін, зокрема економічної теорії. Це пояснюється тим, що вивчення економічної теорії дозволяє реалізувати потребу у пізнанні механізму господарчої діяльності, мотивів та особливостей поведінки різних економічних суб'єктів при прийнятті рішень, і відповідно впливає на формування модерної економічної культури. Сьогодні зацікавленість освічених людей у вивченні економічної теорії пояснюється високим рівнем складності тих проблем, з якими стикається Україна. Сучасний глобальний світ вимагає від випускників ЗВО вміння аналізувати складні економічні питання (місце України у глобальному світі, її конкурентні переваги, ефективність прийнятих урядових рішень), оцінювати консервативні та позитивні тенденції розвитку, визначати власну позицію щодо економічних перетворень та, як наслідок, бути готовими до практичної діяльності. Реалізацію цього завдання виконує ціла низка суспільних наук, серед яких особливе місце належить економічній теорії.

Отже, стратегічним завданням ЗВО є надання майбутньому фахівцю не тільки всіх необхідних знань, практичних навичок у предметній сфері, але й формування і розвиток його економічної культури, допомога у професійному та особистісному самоствердженні в суспільстві.